

Felelősség

DUJ DZSÉNE ONLINE

1. szituáció: Egy roma nagymama és tinédzser unokája orvoshoz mennek, mert az unoka babát vár. A doktornő asszisztense egy fiatal roma hölgy. A találkozáson a résztvevők szembenéznek azzal a kérdéssel, hogy mi legyen a fiatal anya és a magzat további sorsa.

2. szituáció: A közmunkát kezelő irodában egy Széles úti cigány asszony nagyon szeretne azonnali megoldást nehéz helyzetére. Az elhúzódó beszélgetésre a sorban mögötte álló, szintén roma, de nem Széles úti asszony türelmetlenül reagál.

Szerepjáték kudarcra ítélve

Kulcsár Sándorné Alföldi Gabriella

A szerepjáték keretében bele kellett képzelni magunkat más valaki bőrébe. Nekem egy roma nagymama szerepe jutott, aki orvoshoz kíséri 15 éves terhes unokáját. A kapott instrukciók szerint egy durva asszisztens és egy nem igazán empatikus doktornő abortuszt javasol a riadt roma tinédzsernek. Nekem mint nagyszülőnek segítséget, védelmet kellett volna nyújtanom az unokámnak, aki középiskolás, és érettségizni szeretne.

Nehéz volt a szerep? Első látásra nem okozott gondot, játszottam már más

alkalommal is roma szerepet, úgy éreztem, megoldom. A játék közben, az asszisztens kioktató magatartása és a háttérbe húzódó doktornő hatására furcsa, mélyre ásott személyes érzelmek kerítettek hatalmukba. Ez elbizonytalanított, de mégis megpróbáltam az általam tapasztalt, hagyományos roma hozzáállást képviselni, ami szerint a gyerek áldás, a család az életet képviseli, és elutasítja az abortuszt. A történetet nem sikerült pozitívan zárni, a terhes tinédzser elrohant, nem tudta elviselni a ránehezedő nyomást, hiszen a saját érzéseiben is bizonytalan. Valószínűleg folytatná a tanulást, de a gyereket is szeretné megtartani. Az általam megformált szerepben nem tudtam számára védelmet nyújtani, mert csak a hagyományos, életet védő módon beszéltem, hangoztattam, hogy segíteni fogok, és felelősséget válllok a születendő életért akkor is, ha nem vagyok tanult ember. Ezzel nagyszülőként a család elvárását közvetítettem nemcsak az egészségügyi dolgozók, hanem az „unokám” felé is. Az asszisztens szinte követelte az abortusz melletti döntést, és ítélkező módon, felelősségre vonó hangnemben beszélt, nem meggyőzni akart, hanem hatalmat mutatni a 15 éves lány és a nagymama felé. A doktornő, ha finomabban is, de hasonló módon reagált. Természetes reakció volt, hogy a három oldalról érkező hatalmi nyomást nem bírta elviselni az amúgy is zavart fiatal lány.

Később átgondoltam a játékot és az azt követő beszélgetést. A szituáció eleve kudarcra volt ítélve. A fiatal lány érzéseit, a terhességgel járó hormonváltozás okozta pszichés hatásokat senki nem vette figyelembe, a nagymama sem. A felsőbbrendű egészségügyi dolgozókkal szemben sem a kiskorú várandósnak, sem a nagymamának nem voltak, nem lehettek eszközei. Ebben a helyzetben nem romaként sem tudtam volna higgadtan viselkedni. Számomra a szerepen kívül is nehezen elfogadható egy élet kioltása, még a terhesség korai szakaszában is. Teljesen megértem és elfogadom azt, hogy a születendő gyermek áldás, az anya bármilyen életkorában érkezik is. Más kérdés a gyermekvállalással összefüggő felelősség. Itt a családnak is szerepet kell vállalnia, akár a megfelelő felvilágosítással a megelőzés érdekében, vagy később a csecsemő ellátásában, a kiskorú anyának nyújtott támogatásban. De nem csak a családnak van felelőssége! Ahhoz, hogy egyetlen kiskorú lány se kerüljön választás elé, hogy gyerek vagy tanulás, tájékoztató, felvilágosító szerepet kell vállalnia az egészségügyi dolgozóknak, elsősorban

a védőnőknek, a gyermekvédelemnek, a családsegítőknek, az iskolának. A roma lányok esetében különösen fontosnak tartom, hogy a velük foglalkozó személyek ismerjék a roma kultúrát, a szociális hátteret és a romákra jellemző speciális érzelmi szabályozást.

Mi lett volna egy békésebb befejezés?

Ha a doktornő, mint a legmagasabb szakmaisággal rendelkező szereplő, nem erősíti az asszisztens vállalhatatlan viselkedését, hanem empatikus kommunikációval a tinédzser érzéseit figyelembe véve próbál megoldást javasolni, aminek része az a korrekt tájékoztatás, amibe beletartozik az abortusz negatív egészségügyi következménye is.